

UTJECAJ INSTITUCIONALNIH ČINILACA
NA POLOŽAJ FINANCIJSKIH RADNIKA
U OUR-u

Izvršavajući svoje poslove i radne zadatke, financijski radnici mnogo su više od drugih zanimanja obvezani da rade, poštiva ju i realiziraju zakonske propise. Stjecajem različitih okolnosti ponekad su financijski radnici u organizaciji udruženog rada pod znatnim pritiskom drugih radnika u udruženom radu da zakonske odrednice ne poštuju.

U ovom je radu stoga prikazan rezultat kraćeg istraživanja na primjeni samo jednog zakonskog propisa u nekoliko organizacija udruženog rada.

Rezultati istraživanja dokazuju da za pojavu tzv. korisnih malverzacija dio krivice snose financijski radnici, ali da je odgovornost drugih struktura mnogo veća.

Temeljem provedenog kraćeg istraživanja u radu je dat vlastiti sud o toj pojavi, kao i prijedlog za ublažavanje njenog negativnog djelovanja.

Ponajprije je izvršena analiza utjecaja i djelovanja zakona na rad i položaj financijskih radnika u organizaciji udruženog rada. Potom je na suženom uzorku istražena primjena i djelovanje samo jednog zakona na pojavu tzv. korisnih malverzacija, kao i učešće i položaj financijskih radnika kod te radnje.

Predloženi rad je skroman prilog analize položaja financijskih radnika u odnosu prema radnicima drugih zanimanja, te predstavlja i poticaj za daljnje šire istraživanje tih odnosa.

1. UVOD

U ostvarivanju svojih poslova i radnih zadataka financijski radnici u OUR-u 1) vrlo često su pozvani da izvršavaju i poštuju odgovarajuće propise i odrednice zakona i drugih akata koji se donose na nivou društva. Poštivanje tih propisa, koji

dolaze od strane institucionalnih činilaca²⁾, na neki način ima i značenje zaštite pravnog, odnosno ekonomskog poretka zemlje, odgovornost financijskih radnika za realizaciju nekih propisa izričito je velika, s obzirom da se oni veoma često po ovom osnovnom poslovnom opredjeljenju i stručnosti pojavljuju dijelom i u ulozi tumača odrednica propisa, a u drugom dijelu pojedine odredbe zakonskih propisa sami moraju provesti u život.

U teškoj privrednoj situaciji, u kojoj se nalazimo, često su mjere institucionalnih činilaca restriktivne prirode. Samim time, iako ona imaju i svoje ekonomske opravdanje, nisu rado prihvaćene od udruženog rada, što više, takvim se mjerama pruža otpor ili ih se na različite načine pokušava ne pridržavati.

U takvoj situaciji financijski se radnici gotovo svakodnevno nadju u situaciji da, štiteći interese društva u cjelini, za pravo prividno rade protiv interesa radnika u udruženom radu. Savjest i poštenje izvršilaca pojedinih odgovornih poslova i radnih zadataka ponekad dolazi u iskušenje. Ovo se prvenstveno odnosi na zaštitu interesa pojedinog OUR-a, područja ili regije, koji bi doslovnim poštivanjem propisa eventualno došli u teži ekonomski položaj.

Kako ovaj fenomen u ekonomskoj svakodnevnici poprima šire i stalne dimenzije, pokušat ćemo u nastavku ovog rada istražiti njegove uzroke i ocijeniti posljedice.

2. UZROCI POJAVA

U posljednje vrijeme, posljednjih gotovo dvadeset godina (naočito poslije privredne reforme iz 1965. godine) društvo sve više, sve učestalije donosi propise, sve se više u svim područjima normativizira. Ovo se posebno odnosi na financijsko-

1) Kad spominjemo financijske radnike u OUR-u, pod tim podrazumijevamo sve radnike koji obavljaju financijske poslove bilo u radnim zajednicama proizvodnih i uslužnih organizacija udruženog rada ili u radnim zajednicama i drugim oblicima organiziranja kod neprivrednih organizacija udruženog rada, radnim zajednicama banaka i sl.

2) Pod institucionalnim činiocima u ovom slučaju podrazumijevamo sve organe društveno-političkih zajednica, pa i organe upravljanja.

računovodstvene propise gdje, usudjujemo se kazati, postoji sada izvjestan oblik preorganiziranosti, pa je čak i za stručno odgovorne radnike dosta teško utvrditi koja odredba je negdje na snazi ili je već možda mijenjana. Ovo svakako umanjuje uspješnost rada financijskih radnika, uvodi elemente nesigurnosti u rad, ali donosi i nepovjerenje drugih u izvršavanje zadataka financijskih radnika. Može se pretpostaviti da zbog toga, zbog učestale izmjene propisa mnogi poslovi bivaju udvostručavani, neki poprimaju čak i jalovo obilježje. Evo što o tome nalazimo u časopisu "Ekonomska politika":

"...svaki zakon na nivou Federacije uslovljava bezbroj drugih zakona i propisa u republikama i autonomnim pokrajinama, gradovima i opštinama, odnosno brojne akte samoupravne regulative u osnovnim i drugim organizacijama i samoupravnim zajednicama, za čije donošenje i primenu mora da postoje i odgovarajuće službe...". 3) A evo i nastavka koji je još simptomatičniji: "Što je još gore, zakoni i propisi se stalno mijenjaju i dopunjuju tako da se zbog toga i njihova primena često dovodi u pitanje. Nije reč o tome da netko ne želi da primenjuje već donete propise, nego o činjenici da svi subjekti u procesu reprodukcije nemaju odgovarajuće službe i stručne kadrove za takove poslove, što naravno uzrokuje nemogućnost primene pojedinih zakona i drugih propisa...". 4)

Takvo stanje stvari ponekad uvjetuje pojavu da se neki zakon ili propis donese, pa se onda na nj zaboravi ili se on čak ne primjenjuje, i to ponekad svjesno, pod izlikom da bi primjena tog zakona imala loše posljedice. Utjecaj drugih struktura na takav rad financijskih radnika u posljednje vrijeme poprma za brinjavajuće razmjere.

Istakli smo već da mnogobrojnost zakonskih propisa izaziva sve veći posao za neproizvodne radnike 5). Dio tih zakonskih pro-

3) *Milić R.:* "Manje propisa i činovnika", *Ekonomska politika* Beograd, br. 1690, str.26.

4) *Isto.*

5) *Prema rezultatima jednog istraživanja, od 2,242.400 radnika, zaposlenih u industriji Jugoslavije, čak je 612.200 radnika radilo neproduktivne poslove, što predstavlja nešto više od 27%. Samo pred desetak godina taj je omjer iznosio tek 22,5% (vidi detaljnije redakcijski članak "Ko režira režiju" u *Ekonomskoj politici* br.1690 od 20.8.1984, str.22). Iako postoji zakonitost da s razvojem tehnologije sve veći broj neposrednih radnika u svom radu gubi obilježje neposrednog dodira "rada na stroju", ovaj pomak zabrinjava jer je rezultat drugih kretanja.*

pisa, restriktivnih po svom krajnjem obilježju, stavlja pojedine izvršioce zadužene za realizaciju tih propisa u krajnje delikatni položaj. Financijski se radnici veoma često nadju u takvoj ulozi gdje, s jedne strane, kroz primjenu propisa moraju zaštititi interese društva, a s druge strane često su pod snažnim, ponekad nemilosrdnim, pritiskom određenih struktura pa i samih radnika da drugačije postupe.

Pokušat ćemo ovo osvijetliti na primjeru primjene Zakona o privremenoj zabrani raspolaganja dijelom društvenih sredstava za isplatu osobnih dohodaka u 1984. godini. 6) širi prikaz istraživanja primjene drugih propisa nije ovdje moguće iznijeti zbog prostora, iako bismo i na drugim primjerima mogli pokazati ono što nam je cilj.

Kao što je poznato, spomenuti Zakon obvezuje gotovo sve korisnike društvenih sredstava (izuzeci su pobrojani) da u vremenu od 1.7. do 31.12.1984.godine mogu isplaćivati umanjene (ili smanjene) osobne dohotke ukoliko u trenutku isplate osobnih dohodaka imaju dospjele a neizmirene obveze prema drugima. Zakon sasvim oštro zabranjuje da se raspolaže dijelom društvenih sredstava za isplaćivanje akontacija čistih osobnih dohodaka iznad mjesečnog prosječnog osobnog dohotka isplaćenog po radniku za 1983.godinu, uvećanog za 50% rasta akontacija osobnih dohodaka u društvenom sektoru prema istom razdoblju protekle godine na teritoriju pojedine republike.

Opravdanost donošenja ovog Zakona više je nego očita, društveno ga je bilo nužno donijeti još mnogo ranije. Dospjele a neizmirene obveze korisnika društvenih sredstava iznosile su 31.12.1983. cca 310 milijardi dinara, a 31.3.1984. cca 390 milijardi. Korisnik društvenih sredstava, koji je imao dospjele a neizmirene obveze, mogao je prije primjene Zakona isplaćivati, povećavati akontacije čistog osobnog dohotka bez neke određene granice. Isplaćivao je dakle vlastite osobne dohotke, a da istovremeno nije podmirivao obveze prema drugima koje je u poslovnom odnosu preuzeo. Drugi korisnik društvenih sredstava, u ovom slučaju povjerilac, nije dolazio do svog potraživanja jer je ono otišlo u ličnu potrošnju radnika koji su radili kod njegovog dužnika. Lanac nepodmirenih obveza sve je više rastao, neizvrdnost je poprimila ekstremna obilježja. Pokuša-

6) *Službeni list SFRJ, br. 20 od 20.04.1984.god.*

valo se ovo riješiti primjenom Zakona o osiguranju sredstava plaćanja medju korisnicima društvenih sredstava, ali se od već usvojenih izmjena na saveznom nivou odustalo prije same primjene zakonske odrednice, odnosno primjena ovih promjena u zakonu odgodjena je za 1985.godinu jer su odrednice ovog zakona još oštrije.

Ne ulazeći ovom prilikom i u druge prednosti, koje bi trebale nastati primjenom ovog Zakona, može se samo iz ove jedne prednosti ustvrditi da je društveno veoma pozitivno ovo privremeno ograničenje korištenja dijela društvenih sredstava jer se temelji na poštivanju osnovnih ekonomskih zakonitosti.

U prvim projekcijama, koje su pravili sami korisnici društvenih sredstava prije primjene Zakona, utvrđeno je da će čak i do 60% korisnika društvenih sredstava u SR Hrvatskoj doći pod djelovanje odredbi Zakona, odnosno oko 800.000 zaposlenih radnika samo u našoj Republici.

Umanjene osobne dohotke u SR Hrvatskoj za mjesec srpanj 1984. godine primilo je 344 000UR-a sa 67.536 zaposlenih radnika, prema Izvještaju Republičkog komiteta za rad i zapošljavanje ("Vjesnik", 9.rujna 1984. god, str.4), a zbog dospjelih i nepodmiirenih obveza.

Postavlja se sada pitanje što se zapravo dogodilo. Podatak da je toliko mali broj radnika, uslijed djelovanja toga Zakona, primio umanjene osobne dohotke za taj prvi mjesec primjene može samo radovati. Pojednostavljeno, to bi značilo da su dospjele a neizmirene obveze korisnika društvenih sredstava postale znatno manje. A to je i bio cilj primjene Zakona, a ne umanjene osobnih dohodaka radnika. Bilo bi važno znati kolike će stvarno biti dospjele a neizmirene obveze korisnika društvenih sredstava krajem rujna 1984.godine. U trenutku dok ovo pišemo (rujan 1984.godine) nije nam to poznato pa, medjutim, ocjenjuje mo da obveze koje su dospjele a nisu podmiirene neće biti znatno manje od onih sredinom godine. Postavlja se sada pitanje a kako je onda, kad se zaista značajnije nije promijenilo u medjusobnim obvezama i potraživanjima, bilo moguće da tako mali broj radnika osjeti sankcije iz Zakona?

Da bismo na to pitanje koliko-toliko mogli ispravno odgovoriti, provedi smo kraće istraživanje medju pet 00UR-a koji su zbog svog ranijeg ekonomskog položaja u pogledu nepodmiirenih

obveza bili u grupi onih organizacija udruženog rada koje su trebale umanjiti osobne dohotke, Ipak one to nisu učinile. Na prvi pogled, a pogotovo za zaposlene radnike, to je dobro. Radovalo bi nas da smo mogli provesti istraživanje na bazi daleko šireg uzorka, no to nam je bilo onemogućeno dijelom i zbog nedostupnih podataka koji nisu "za objavljivanje". No uvjereni smo da na osnovi ovih spoznaja kod malog uzorka možemo donijeti gotovo točan sud što se to zapravo dogodilo. Pogledajmo!

3. KRAĆE ISTRAŽIVANJE OVE POJAVE I INTERPRETACIJA REZULTATA

Od 5 promatranih OOUR-a s ukupno cca 1.100 zaposlenih radnika, 2 su iz područja industrije, 1 iz područja gradjevinarstva, 1 iz područja uslužnog zanatstva i 1 iz područja vanjske trgovine.

Na dan isplate akontacija čistih osobnih dohodaka za mjesec srpanj u kolovozu 1984.godine sve su one u pravilu imale dospjele a neizmirene obaveze prema drugima. I sve su, osim djelomice u jednom slučaju, isplatile ove akontacije prema odrednicama svog samoupravnog akta bez umanjenja primjenom Zakona.

Kako nam nije zadatak utvrditi negativnosti u primjeni Zakona s pozivom na odgovornost, već samo objasniti položaj u kome su se sada našli financijski radnici, interpretirat ćemo samo globalna rješenja kojim su se pojedini OOUR-i "poslužili" u rješavanju svog problema,

Dva od promatranih OOUR-a neposredno dan prije isplate osobnih dohodaka primaju kredit od drugog korisnika društvenih sredstava, odnosno od banke, kako bi podmirili dospjele a neizvršene obveze. Kredit je dat s obvezom vraćanja odmah po isplati osobnih dohodaka, bez neke ekonomske osnove, s jedinim ciljem da se Zakon mimoidje. Kredit se odobrava uvijek s nekom svrhom i namjenom (povećane zalihe repromaterijala, izvozni poslovi i sl.) koja je u duhu ekonomije i zakonskih propisa. U ovom slučaju povod je bio sasvim drugi. Jedna organizacija udruženog rada imala je dospjele a neizmirene obveze prema drugima, ali nije umanjivala osobne dohotke jer su prosječni osobni dohodi njezinih radnika porasli manje od 50% rasta osobnih dohodaka u društvenom sektoru Hrvatske. Tu dakle ni nije bilo potrebe da Zakon restriktivno djeluje jer su radnici sami uvidjeli i prije primjene Zakona da kako ne raspolažu dovoljnim izvorima sredstava za obrtne potrebe, ne mogu ni značajnije povećavati akontacije osobnih dohodaka,

U preostala dva OOUR-a odgovorni radnici dostavili su Službi društvenog knjigovodstva pismene izjave u skladu s točkom 2. Zakona da OOUR-i nemaju nenamirenih dospjelih obveza na dan isplate osobnih dohodaka, iako je takvih obveza bilo, ali nisu bile evidentirane kod Službe društvenog knjigovodstva.

Na prvi pogled u suštini prekršen je Zakon, što je očito. Služba društvenog knjigovodstva nema ni prostora ni vremena da eksternom kontrolom kod korisnika društvenih sredstava utvrđuje nenamirenost dospjelih obveza. S tim se svakako računalo. Međutim, mnogo su, za naše istraživanje, bitniji motivi koji su naveli odgovornog finansijskog radnika da potpiše izjavu kako obveza, koje su dospjele, nema, a zapravo one su postojale.

U pojedinačnim razgovorima naveden je čitav niz argumenata zašto je to uradjeno. U oba slučaja pozivaju se na izuzetke od zabrane u članu 3. Zakona kojima se elektroprivreda, crna metalurgija, proizvodnja prehrambenih proizvoda i još tri grane oslobadjaju primjene restrikcija iz ovog Zakona. Smatra se da svatko ima manje-više objektivnih razloga i nepovoljnih uvjeta privredjivanja, kao i grane koje su izuzete, pa se zapravo krug podmirenja obveza ne može zatvoriti ako je netko izuzet.

Kod jednog OOUR-a iz područja industrije, značajne i bitne za to područje, čak su dobili i nezvaničnu preporuku društvenih struktura "da se snadju" kako to i drugi rade, ali da radnicima isplate puni osobni dohodak.

Argument je bio i zaštita standarda radnika. Jedna organizacija je u 1983. godini zbog težih uvjeta privredjivanja tek minimalno povećala osobne dohotke pa je bitno zaostala za drugima. Sada, usprkos tome što ima dospjelih a neizmirenih obaveza, želi to ispraviti jer joj ostvareni dohodak to omogućuje. Iznijeti su i drugi argumenti oko nepravilne raspodjele medju granama, pitanje cijena i sl. no i ovo što smo istakli je povoljno.

Nismo mogli saznati, iako bi to bilo veoma bitno i interesantno, kako se osjećao odgovorni finansijski radnik kad je u interesu svog kolektiva kršio Zakon potpisujući izjavu da nema dospjelih a nepodmirenih obveza. Može se samo naslutiti da je to klasičan primjer sindroma "izmedju čekića i nakovnja". S jedne strane pritisak udruženog rada, očita prijetnja obustavom rada ako se osobni dohoci umanje, smanjenje proizvodnje, budući

manji dohodak i sl., a s druge strane doslovna primjena Zakona koji i nije prema svima baš do kraja pošten. Bez obzira na sve, ako je Zakon već jednom donijet, treba ga poštivati, ali labilniji i nesavjesniji prije popuštaju, iako svjesni da samo oni mogu biti kažnjeni. Pred kaznom i udesom odgovoran finansijski radnik na kraju ipak ostaje sam. Bude li u ovom slučaju ovaj prekršaj zvanično ikad otkriven, i finansijski radnik kažnjen, svi će prati ruke, nitko drugi neće biti kriv. Čak što više, uslijedit će tada gromoglasan povik od strane različitih struktura, pa i samih radnika u udruženom radu, da je to sve djelo tehnokrata i birokracije.

Zato je to još jedna pouka da ipak treba uvijek biti savjestan, pošten, poštivati Zakon, makar u očima najbližih s kojima se udružuje rad ispada da se radi protiv njih. Jer nitko nema pravo od nekog tražiti da krši Zakon kako bi na užem ili širem području netko ostvario za sebe odredjenu korist. A finansijski su radnici, makar vidljivo samo iz ovog primjera, često dovedeni u takav položaj. Treba biti hrabar i tome se oduprijeti jer samo hrabri mogu raditi i protiv vlastitog interesa ako je to u širem društvenom interesu.

Na temelju ovog kraćeg istraživanja⁷⁾ moguće je utvrditi da je u primjeni Zakona o privremenoj zabrani raspolaganja dijelom društvenih sredstava za isplatu osobnih dohodaka u 1984. godini došlo do manipulacije informacijama i do nepoštivanja Zakona. S obzirom da je veoma mali broj radnika u SR Hrvatskoj (svega oko 3% zaposlenih) primio umanjene osobne dohotke uslijed dospjelih a nepodmirenih obveza, a ranije je bilo utvrdjeno da će ih biti preko 60%, a uvjeti se uopće u međuvremenu nisu izmijenili, može se tvrditi da Zakon masovno nije poštivan. Na temelju toga može se slobodno donijeti sud da odgovornost za to snose ipak odgovorni finansijski radnici koji su djelovanjem institucionalnih činilaca stavljeni i u položaj zaštite interesa društva. Ne može se, međutim, poreći ni od

7) I do ovih spoznaja u samo pet OOUR-a bilo je teško doći. Informacije su povjerljivog obilježja jer su iza granice dopuštenog. Za šire uočavanje problema trebalo bi putem ovlaštene Službe društvenog knjigovodstva i postupka u vezi s tim točno utvrditi činjenično stanje. Tek na temelju toga bilo bi moguće dati pravu ocjenu ovog događaja. Za pojedinačna takva istraživanja trebalo bi imati ovlaštenje za provjeru poslovnih knjiga promatranih organizacija udruženog rada, a to, naravno, nismo imali.

govornost drugih društvenih faktora, koji barem za sada prešutno prelaze preko ove pojave 8) smatrajući valjda da je jako dobro što je tako malo radnika primilo umanjene osobne dohotke jer tada je u pravilu i manje problema na području društveno-političke zajednice, manje nemira i manje obustava rada. Kada bi se zaista dospjele a nepodmirene obveze bitno smanjile, pa da je rezultat toga mali broj radnika s manjenim osobnim dohocima, tada bi sve zaista bilo u redu jer to je bio i krajnji cilj. Ovako, ipak sasvim odgovorno možemo kazati da je opća pojava, čak na nivou čitave Jugoslavije, da se prešutno preko toga prolazi jer kaže se: "Standard je pao, tko još da umanjuje osobne dohotke". A time gotovo svjesno kršimo Zakon. I zbog čega smo onda takav Zakon uopće donosili? Zar zato da ga ne poštivamo, tar zato da se sve više hvalimo kako umijemo i Zakon da ne poštujemo?

Zaista smatramo da to nije u redu. Ako postoje razlozi, ako postoje ozbiljni argumenti da doslovna primjena Zakona teško i nepravedno pogadja neke dijelove radničke klase, a ti argumenti zaista postoje, onda hitno mijenjajmo Zakon, a ne da ga kršimo.

Na ovom primjeru posebno se može objasniti položaj finansijskih radnika u OUR-u. Usljed djelovanja institucionalnih činilaca (u ovom slučaju Zakona) stavljeni su u položaj da i od njihove svijesti zavisi primjena Zakona. Objasnili smo samo jedan slučaj, a mogli bismo ih naći veoma mnogo. Ispravan stav finansijskih radnika, strogo poštivanje zakonskih odrednica, rezultiralo bi ispravnim informacijama. Posljedice tih informacija u ovom konkretnom slučaju osjetio bi udruženi rad u vidu smanjenih osobnih dohodaka, i tada bismo bar našli argumentarij za izmjenu Zakona. Ovako na temelju pogrešnih informacija društvo dobiva krivi dojam o djelovanju jednog zakona koji se do kraja ni ne poštiiva. I sada dolazimo do izvorišta nesta bilnosti u ekonomskom sistemu, stvara se lažna vjera da se ne-

8) Tek je treći mjesec primjene Zakona, pa je i za neka ozbiljnija istraživanja možda prerano. Nije, međjutim, prerano da se ukaže na kršenje propisa s ciljem usvajanja "korisnih malverzacija", jer poslije će biti kasno. Konačno, s početkom 1985. god., ne bude li opet odgode, stupaju na snagu još oštrije odrednice zakonskih propisa, kojima se mijenja redoslijed isplata obveza, pa je to tim bitnije.

poštivanjem zakona može samo dobro proći, stvara se kriva pouka i daje se putokaz za loš rad,

4. ZAKLJUČAK

Utjecaj institucionalnih činilaca, posebno zakona i propisa, na rad i položaj financijskih radnika u organizaciji udruženog rada neusporedivo je veći nego što je taj utjecaj izražen kod većine drugih zanimanja. Slobodno bismo mogli kazati da taj utjecaj do kraja usmjerava rad tih radnika, određuje im slobodu djelovanja. U položaju, u kojem se oni nalaze, veoma često nailaze na nerazumijevanje radnika drugih struktura s kojima su udružili rad.

Kraćim istraživanjem koje smo proveli može se na žalost uočiti još nešto. Uslijed djelovanja nekih drugih faktora pojedini financijski radnici gotovo su prisiljeni učiniti tzv. korisnu malverzaciju. Interesi uže cjeline tada su veći od interesa društva. Možebitna privremena korist za uži krug ljudi tada diktira i navodi na pomisao da se zbog stjecanja te koristi može kršiti čak i zakon.

Ponekad, na sreću vjerojatno ne često, sama pomisao o tome biva i ostvarena, s posljedicom da se krši zakon. U parcijalno tek istraženom slučaju sigurno se s velikom vjerojatnošću može kazati da je zakon kršen masovno. Bili bismo u to daleko sigurniji da je obuhvat bio mnogo veći (na primjer, sve organizacije udruženog rada na području barem jedne zajednice općina), ali za to treba raspolagati informacijama do kojih nije lako doći jer se prikrivaju, a ni prostor ni vrijeme za sada to ne dopuštaju. Bilo bi svakako interesantno provesti detaljnije istraživanje nakon dulje primjene ovog propisa, rezultati bi tada bili vjerodostojniji.

Rad financijskih radnika, s obzirom na poslove koje oni obavljaju, nikako nije lagan, a uz to je i vrlo odgovoran. Upravo je zato nadasve važno oživotvoriti misli iznijete u točki 16. i 19. Zaključaka 13. sjednice CK Saveza komunista Jugoslavije. U tim stavovima posebno se u prvi plan stavlja odgovornost za zajedničke interese i beskompromisna borba protiv oportunitizma i parcijalnih interesa kao velikog prijetjećeg zla našeg zajedništva. Odgovornost nije dakako samo na financijskim radnicima

ma, u ovom slučaju veća je odgovornost onih struktura koje ih potiču ili čak prisiljavaju da zakon ne poštuju, pa ma kakvi parcijalni argumenti za to postojali.

Primljeno: 1984-09-12

Kezele B. The influence of institutional doers on the position of financial personnel

S U M M A R Y

Financial personnel in performing their duties and tasks and in comparing with the other professions are much more obliged to respect and follow law instructions.

Sometimes influenced by various circumstances and significant pressure by the other workers in the organization of associated labour it happened to them not to follow sufficiently well law instructions. Therefore here is represented the result of a shorter research on the application of law instruction, but only one, in several organizations of associated labour.

The result of the research prove that for the so called phenomenon "useful malverzation" a part of guilt belongs to financial personnel but much more considerable responsibility belongs to the other structures. On the base of the performed shorter research in the work is given proper opinion about the phenomenon as well as the supposition for alleviating of the negative phenomenon practice.